

Multipl Skleroz Hastalarında Mortalite *Mortality in Patients with Multiple Sclerosis*

© Sümeyra Şamlı¹, © Murat Kürtüncü²

¹Viyana Tıp Üniversitesi Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı, Viyana, Avusturya
²İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Anahtar Kelimeler: Multipl skleroz, mortalite, İsveç, araştırma
Keywords: Multiple sclerosis, mortality, Sweden, research

Multipl Skleroz Hastalarında Mortalite

Multipl skleroz (MS) hastalarının yaşam süresi üzerine yapılan çalışmalarda hastalarda artmış mortalite hızının olduğu izlenmektedir. Her ne kadar hastaların ölüm nedeni, hastalığın tutulum paternine ve eşlik eden diğer hastalıklara göre değişebilir de, kardiyovasküler hastalıklar, enfeksiyonlar ve düşme kazaları en sık ölüm nedenleri arasında yer almaktadır. Enfeksiyonlar içinde de disfaji nedeniyle ortaya çıkan aspirasyon pnömonileri ve sepsis başı çekmektedir.

Burkill ve ark. (1) İsveç'te MS'de neden odaklı mortalite hızını incelemişlerdir. Araştırmacılar Ulusal Multipl Skleroz Veritabanı'nı ve Ulusal Ölüm kayıtlarını kullanarak, 1968-2012 yılları arasında tanı almış hastaları 2013 yılına veya ölümlerine kadar izleyip, otuz bine yakın MS hastasının sağkalım verisini, MS olmayan genel popülasyon ile karşılaştırmıştır. Bu karşılaştırma sırasında cinsiyet, doğum yılı, yerleşim yeri ve MS tanısı konulma zamanındaki sağlık durumları da dikkate alınmıştır. İlginç şekilde kriterlerden yaş ve cinsiyet öne çıkmaktadır. Çalışmada ölüm nedenleri kardiyovasküler, solunum yolları hastalıkları, solunum harici diğer enfeksiyon hastalıkları, intihar, kazalar ve MS olmak üzere 6 kategoriye ayrılmıştır. MS hastaları ve genel popülasyonun mortalite hızları Cox orantısız risk modeli kullanılarak karşılaştırılmıştır.

Çalışma popülasyonunun %66'sı kadınlardan oluşmaktadır. MS'li hastaların %32'si, MS olmayan popülasyonun ise %20'si hayatını kaybetmiştir. Araştırmacılar cinsiyet, doğum tarihi, yaşam

yeri ve eğitim durumu açısından kohortlar arasında anlamlı bir fark olmamasına karşın, iki grup arasındaki mortalite hızı farkı hazard oranının (HR) 2,9 olduğunu saptamıştır.

Hastalarda izlenen ölüm nedenleri içinde en belirgin risk artışının solunumsal (HR: 5,1) ve enfeksiyöz nedenlere (HR: 4,1) bağlı hastalıklar olduğu dikkati çekmektedir. Enfeksiyonlarla ilintili mortalite artışındaki ikinci önemli neden ise sepsistir (HR: 4,8).

Beklenen şekilde mortalite hızı hastaların tanı aldıkları yaşa göre değişmektedir. Kırk yaşın altında tanı konulan MS hastalarının mortalite hızı daha ileri yaş gruplarına göre daha yüksektir. On sekiz yaş altında HR: 10,2 iken, bu oran 18-40 yaş arasındaki MS hastalarında 4,9'dur.

MS hastalarında mortalite hızının araştırıldığı çalışmalarda izlendiği gibi, bu çalışmada da tüm yaş gruplarındaki MS hastalarının ölüm oranlarının genel popülasyona kıyasla belirgin şekilde yüksek olduğu gözlenmiştir. Beklendiği gibi, çalışma MS hastalarında genel popülasyona kıyasla en önemli riskin solunum problemleri ve enfeksiyon hastalıkları olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışmada ortaya konan çarpıcı bulgulardan bir başkası da erken yaşlarda MS tanısı almış hastaların ölüm riskinin, geç yaşta tanı alanlardan daha fazla olduğunu saptanmasıdır. Oransız riskteki yaşa bağlı olan bu azalma gelişmiş tanı yöntemlerine, hastalığın erken evrelerinde uygulanan tedavilere ve hem MS hem de enfeksiyon gibi komorbid hastalıkların etkili biçimde tedavi edilebilmesine dayandırılabilir. Solunum yolları enfeksiyonları dışında, hem MS'li hem de genel popülasyonda

Yazışma Adresi/Address for Correspondence: Dr. Sümeyra Şamlı, Viyana Tıp Üniversitesi Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı, Viyana, Avusturya
Tel.: +90 536 494 45 16 E-posta: sumeirasamli@gmail.com ORCID ID: orcid.org/0000-0002-2210-6530
Geliş Tarihi/Received: 25.09.2017 **Kabul Tarihi/Accepted:** 01.10.2017

©Telif Hakkı 2018 Türk Nöroloji Derneği
Türk Nöroloji Dergisi, Galenos Yayınevi tarafından basılmıştır.

sepsisin en sık rastlanan enfeksiyon olması da ilgi çekicidir. Ayrıca, çalışmada MS hastalarında kardiyovasküler hastalıklara yakalanma riskinin daha önce yapılmış çalışmalara nazaran iki kattan da fazla yüksek olduğu dikkat çekmektedir.

Bu çalışma 45 yıllık bir zaman dilimini ve çok sayıda hastayı kapsamı nedeniyle önemli sonuçlar ortaya koymaktadır. Ölüm nedenlerinin de incelendiği, geniş kapsamlı ilk mortalite çalışması olması da çalışmanın önemini ayrıca arttırmaktadır. MS

hastalarında izlenen yüksek mortalite riskinin ülkeler arasında farklılık gösterip göstermediğini inceleyen çalışmalara ihtiyaç vardır.

Kaynak

1. Burkill S, Montgomery S, Hajiebrahimi M, Hillert J, Olsson T, Bahmanyar S. Mortality trends for multiple sclerosis patients in Sweden from 1968 to 2012. *Neurology* 2017;89:555-562.